

نفوذ سرخ

۱۳۲۰-۱۲۹۹

احمد رضا زارعی

www.ketab.ir

انتشارات
تمن علم

سرشناسه	زارعی، احمدرضا
عنوان و نام پدیدآور	نفوذ سرخ (۱۲۹۹ - ۱۳۲۰) / احمدرضا زارعی
مشخصات نشر	تهران: انتشارات علمی، ۱۳۹۹
مشخصات ظاهری	۱۳۴ ص.؛ ۲۱/۵×۱۴/۵ س.م.
شابک	۹۷۸-۶۰۰-۰۸۹-۰۵-۱۳۱-۱۳۲
فهرست‌نویسی	فیا
موضوع	حزب کمونیست ایران
موضوع	Communist party of Iran :
موضوع	کمونیسم -- ایران
موضوع	Communism -- Iran :
موضوع	حزب‌های سیاسی -- ایران -- تاریخ -- قرن ۱۴
موضوع	Political parties -- Iran -- History-- 20th century :
موضوع	ایران -- تاریخ -- پهلوی، ۱۳۰۴ - ۱۳۲۰
موضوع	Iran -- History -- Pahlavi, 1925 - 1941 :
موضوع	تاریخ -- پهلوی، ۱۳۰۴ - ۱۳۲۰ -- جنبش‌ها و قیام‌ها
موضوع	History -- Pahlavi, 1925 -1941 -- *Protest movements :
رده‌بندی کنگره	DSR۴/۱۶۶۱ :
رده‌بندی دیویی	۹۵۵/۰۸۴۰۴۵۲ :
شماره کتابشناسی ملی	۷۴۲۵۶۹۰ :

نفوذ سرخ
۱۳۲۰-۱۳۹۹
احمد رضا زارعی

چاپ اول: ۱۴۰۰
شمارگان: ۵۵۰ نسخه
لیتوگرافی: باختر
چاپ: رامین
قطع: رقعی
صفحه آرای: احمد علی پور

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۶۳۱۱-۸۰-۵

انتشارات
تمدن علم

حق چاپ محفوظ است.

تهران، خیابان انقلاب، خیابان ۱۲ فروردین
خیابان شهدای ژاندارمری، بن بست گرانفر، پلاک ۴
تلفن: ۰۲۱-۶۶۴۱۲۳۵۸

Www.elmpub.com

info@elmpub.com

nashreelm

فهرست مطالب

۹	مقدمه
۱۳	پیش گفتار
۱۳	همسایه شمالی
۱۶	احزاب سوسیال دموکرات در ایران و شوروی
۱۸	حزب عدالت ایران
۲۴	حزب کمونیست ایران
۲۹	روابط سیاسی ایران و شوروی
۳۲	سازمان‌های اطلاعاتی در دوره رضا شاه
۳۴	لایحه و قانون خرداد ۱۳۱۰
۳۴	متن لایحه
۳۶	متن قانون
۳۹	نفوذ در ایران
۳۹	اداره سیاسی (گ پ ث)
۴۶	پوشش‌های جاسوسی ماموران شوروی در ایران
۴۹	مدارس شوروی در ایران
۵۰	جذب دانشجویان در خارج از کشور

- ۵۳..... نفوذ میان قومیت‌ها و اقلیت‌ها
- ۵۵..... تشکیل اتحادیه‌های کارگری
- ۵۷..... نفوذ در گروه‌های سیاسی و مخالف
- ۵۹..... نفوذ میان وکلای مجلس و روزنامه نگاران
- ۶۰..... دسترسی به مکاتبات دولتی و سفارتخانه‌ها
- ۶۱..... نفوذ بین روحانیون مذهبی
- ۶۲..... نفوذ بین نظامیان و گروه‌های تروریستی
- ۶۴..... تشکیل انجمن‌ها و جمعیتها
- ۶۶..... کنگره ملل شرق
- ۶۸..... فعالیت مطبوعاتی کمونیستها
- ۷۱..... مدارس حزبی
- ۷۱..... مدرسه کمونیستی زحمت‌کنان شرق
- ۷۵..... محصلان کوتو
- ۷۸..... آموزش در مدارس حزبی
- ۸۱..... ابوالقاسم لاهوتی
- ۸۱..... درباره کتاب "شرح زندگانی من"
- ۸۳..... زندگانی لاهوتی
- ۸۵..... کودتای لاهوتی
- ۸۶..... سرنوشت لاهوتی
- ۸۹..... آقابکف
- ۱۰۱..... یوسف افتخاری
- ۱۰۵..... سید جعفر جواد زاده (پیشه وری)

آغاز فعالیت سیاسی	۱۰۶
دستگیری	۱۱۲
آرداشس (اردشیر) آوانسیان	۱۱۹
رضا رادمنش	۱۲۵
رضا روستا	۱۲۹
سید محمد باقر امامی	۱۳۳
عبدالحسین تیمورتاش	۱۳۷
عزت اله سیامک	۱۴۵
عبدالصمد کامبخش	۱۵۱
زندگی و فعالیت سیاسی	۱۵۱
پرونده جاسوسی کامبخش	۱۵۵
کامبخش و گروه دکتر ارانی	۱۵۸
دستگیری ۵۳ نفر	۱۶۸
شخصیت کامبخش	۱۷۹
دکتر ارانی و ۵۳ نفر	۱۸۱
تحصیل و فعالیت سیاسی در آلمان	۱۸۱
نشریه دنیا	۱۸۴
نفوذ حزب کمونیست ایران در گروه ارانی	۱۹۰
دیگران	۲۰۳
میرزا محمد آخوندزاده (سیروس بهرام)	۲۰۳
ابوالقاسم اسدی	۲۰۳
لادین اسفندیاری	۲۰۴

مقدمه

کشور ایران از دیرباز شاهد حضور بیگانگانی بوده که با ترفندهای گوناگون سعی در نفوذ به ارکان حکومتی آن داشته‌اند. این افراد که در دوره‌های مختلف تاریخی با پوشش‌های متفاوتی از قبیل سیاح، جهانگرد، شرق شناس، مستشار و... وارد کشور می‌شدند سعی می‌کردند با نزدیکی به سیاسیون بلند پایه در حکومتها بتوانند برنامه‌ها و اهداف کشور مطبوعه خود را به آنها دیکته کنند. روسیه یکی از دولتهای قدرتمند جهان است که مرز مشترک وسیعی نیز با کشور ایران دارد. روابط ایران با این همسایه شمالی قدرتمند خود که تا مدتها تزارها بر آن حکومت می‌کردند اغلب از موضع ضعف بوده است. در موارد معدود تاریخی نیز که سعی شده است در مقابل زیاده خواهی های روسیه ایستادگی شود، شکست در جنگ باعث انعقاد قراردادهای ننگینی چون ترکمانچای و گلستان شده است.

با انقلاب بلشویکها در روسیه، سیاست این کشور در رابطه با ایران تغییر کرده و در ابتدا با پیغام صلح و دوستی از طرف سران این کشور قراردادهای ظالمانه گذشته به صورت یکطرفه لغو و تعارضات مرزی نیز متوقف می‌شود. این تغییر سیاست ظاهری باعث اقبال عمومی از طرف مردم ایران به انقلاب بلشویکی شده و تبلیغات کمونیستی در ایران گسترش

پیدا می‌کند. انقلاب کمونیستی ۱۹۱۷ همزمان با اواخر حکومت قاجاریه بوده و در این زمان جز برخورد با انقلاب گیلان در موارد دیگر برخورد گسترده‌ای با کمونیستها انجام نمی‌گیرد.

با آغاز سلطنت پهلوی، رضا شاه ابتدا یکبار در سال ۱۳۰۴ و بار دیگر سال ۱۳۰۷ دست به سرکوب انجمن‌ها و جمعیت‌های کمونیستی می‌زند بطوری که اغلب کمیته‌های حزبی در کشور منحل شده و یا به شدت از فعالیت آنها کاسته می‌شود. دولت شوروی همزمان با تبلیغات کمونیستی در کشور از طریق ماموران اطلاعاتی خود نیز سعی در نفوذ به دولت و کسب اطلاعات محرمانه می‌کند. این فعالیت جاسوسی که از سالهای ۱۳۰۵ تا ۱۳۰۹ به تدریج گسترده‌تر می‌شود در نهایت با فرار آقابکف رئیس سابق شعبه «گ پ نو» در ایران به پاریس آشکار می‌شود. به دنبال انتشار خاطرات وی، افراد زیادی در ایران دستگیر می‌شوند و نهایتاً چهار نفر اعدام و عده‌ای هم زندانی می‌شوند. جناس شدن مسئولین امنیتی باعث می‌شود همزمان عده زیادی از سران شناخته شده کمونیستها در ایران نیز دستگیر شوند و دور جدیدی از خصومت بین دولت ایران و شوروی آغاز شود.

پس از سال ۱۳۱۰ با دستگیر و زندانی شدن اغلب سران و اعضای فعال حزب کمونیست ایران و فرار بازماندگان به روسیه فعالیت دیگری از آنها مشاهده نمی‌شود. دولت روسیه پس از این تاریخ سعی می‌کند با تکیه بر روابط اقتصادی که برای هر دو کشور جنبه حیاتی داشته است، از فعالیت سیاسی تبلیغی آشکار در کشور بکاهد. با دستگیری اتفاقی گروه دکتر ارانی در سال ۱۳۱۶ و محاکمه آنان به عنوان کمونیست، مجدداً این روابط حسنه آسیب می‌بیند و تا سال ۱۳۲۰ که ایران مورد اشغال متفقین قرار می‌گیرد این وضع همچنان برقرار بوده است.